

Република Србија
Народна скупштина
Посланичке групе

Предмет: допис поводом дневног реда данашње седнице Народне скупштине

Поштовани народни посланици,

у дневни ред данашње седнице Народне скупштине, као прва тачка, уврштен је Предлог закона о конверзији стамбених кредита индексираних у швајцарским францима, који је поднела Влада Републике Србије¹.

Транспарентност Србија је у јучерашњем саопштењу за јавност² упозорила да је одлука Владе да усвоји „лекс специјалис у вези са кредитима у швајцарским францима, како би се он потом, по хитном поступку, нашао у скупштинској процедури“³, у директној супротности са одредбама Закона о државној управи и препорукама Групе земаља за борбу против корупције.

Преговори које је Министарство финансија водило са удружењима корисника ових кредита и банкама ни у ком случају се **не могу сматрати ваљаном заменом за јавну расправу**. Одсуство јавне расправе се не може правдати ни тиме што, према речима министра Малог⁴, законски текст представља „компромисно решење између неколико заинтересованих страна“ - удружења, банака, и државе. Наиме, поред легитимних интереса дужника који су у невољи због пораста вредности франка, и банака које су им давале кредите, „лекс специјалис“ ће се извесно одразити на интересе других грађана, кроз издвајање око 100 милиона евра из буџета, утицај на кредитну политику банака, цене на тржишту некретнина и на бројне друге начине. Грађани су, међутим, лишени могућности да својим предлозима утичу на одредбе закона.

Правила о јавним расправама из Закона о државној управи и Пословника Владе, што би требало да обавезује и Министарство финансија, **налажу да се организује јавна расправа у припреми нових закона**. Овакве расправе се без изузетка морају организовати када се законом „битно мења правни режим у једној области“, као и онда када се „уређују питања која посебно занимају јавност“. Очигледно је да је јавна расправа о нацрту овог закона била обавезна по оба критеријума, и да се она морала обавити пре него што је текст изнет пред Владу.

Ово није једини случај непоштовања прописа о јавним расправама, али је свакако један од најдрастичнијих, с обзиром на степен интересовања јавности за материју коју закон уређује, финансијске последице и битно сужене могућности да се, због расправе у хитном поступку, садржина закона и могуће последице његове примене темељено

1

http://www.parlament.gov.rs/%D0%93%D0%BE%D1%98%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%9B_%D1%81%D0%B0%D0%B7%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D0%B0_%D1%81%D0%B5%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D1%86%D1%83_%D0%9D%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B5.36282.43.html

² <http://www.transparentnost.org.rs/index.php/sr/aktivnosti-2/saoptenja/10524-zakon-o-kreditima-mora-na-javnu-raspravu>

³ <http://www.mfin.gov.rs/newsitem.php?id=14461>

⁴ <http://www.mfin.gov.rs/newsitem.php?h=1&id=9785>

размотре макар у Народној скупштини. Стога смо се определили за то да вам се свим посланичким групама обратимо и на овај начин. Иначе, детаљније информације о правном оквиру за јавне расправе у Републици Србији и налазе наше организације о примени тог правног оквира у 2018, можете преузети са наше веб презентације⁵.

У конкретном случају, предлог закона који је Влада упутила Народној скупштини не садржи уопште осврт на то да ли су и са киме обављене консултације у вези са израдом законског текста. У образложењу се, међутим, налазе неке очигледно нетачне или необразложене тврдње. Тако се у оквиру „анализе ефеката прописа“, на питање „на кога ће и како ће највероватније утицати решења у закону“, одговара да ће „решења пре свега позитивно утицати на кориснике дефинисане овим законом“, док се уопште не разматра питање утицаја на друга лица. У оквиру процене износа финансијских средстава која ће бити потребна за спровођење закона, наводи се да ће „укупан ефекат овог закона на буџет Републике Србије износи до 11.686.680.000,00 динара.“ Имајући то у виду, очигледно је да ће за исти износ бити на штети остваривање неких других јавних интереса који се финансирају из буџета, па је у том смислу поменута „анализа ефеката закона“ очигледно непотпуна. Поред тога, имајући у виду могућност да се одредбе овог закона протумаче као стављање грађана у неравноправан положај (нпр. оних који су раније конвертовали своје кредите), односно стављање банака у неравноправан положај (у зависности од тога колико су кредита одобравали са валутном клаузулом у CHF), као и чињеницу да се у вези са овим уговорима воде многи судски спорови, образложење предлога закона, у погледу последица његове примене, у најмању руку је непотпуно.

Нису ништа мање битне ни последице одступања правила о јавним расправама по међународни углед Србије у антикорупцијским организацијама. Наиме, **Група земаља за борбу против корупције (GRECO)**, коју је установио Савет Европе, још 2015. је обавезала Србију да „развије правила о јавним расправама и унапреди њихову примену у пракси“. Република Србија ову препоруку **није испунила ни после готово четири године**. Напротив, у мартовском извештају са пленарне седнице GRECO, између осталог се истиче да „нису уведене никакве заштитне мере како би се ограничила употреба хитног поступка“⁶. Упућивање овог предлога закона у Скупштину без претходно спроведене јавне расправе и захтев да се о проблему старом дуже од деценије расправља по хитном поступку, представљају показатељ да Србија неће испунити препоруке ГРЕКО ни у трећем добијеном року – до краја 2019.

Имајући све то у виду, **позивамо вас да овај предлог закона вратите предлагачу (Влади Републике Србије)**, да затражите да се о њему одржи јавна расправа пре него што буде поново упућен на разматрање народним посланицима.

Транспарентност Србија
Београд, 18. април 2019.

⁵ http://www.transparentnost.org.rs/images/dokumenti_uz_vesti/Javne_rasprave_-_izmene_propisa_i_praksa_sprovoda%20C4%91enja_tokom_2018.pdf

⁶ [https://www.mpravde.gov.rs/files/%D0%A1%D0%A0%D0%91%20GrecoRC4\(2019\)5-Final-eng-Serbia_Interim%20-%20prevod%20konacno.pdf](https://www.mpravde.gov.rs/files/%D0%A1%D0%A0%D0%91%20GrecoRC4(2019)5-Final-eng-Serbia_Interim%20-%20prevod%20konacno.pdf)